

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 4. apríla 2022

č. 13)

Rôzne - „Prezentácia NP SRI – prínos a výsledky pre sociálnych Partnerov a Slovenskú republiku“

Všeobecne k materiálu

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR predkladá súhrnne za všetkých sociálnych partnerov, zúčastnených na realizácii projektových úloh, na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky informačnú správu „**Prezentácia NP SRI – prínos a výsledky pre sociálnych partnerov a Slovenskú republiku**“.

Informačná správa sa týka spracovania sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov a definovania sektorových odporúčaní všetkých 24 sektorových rád na zabezpečenie kvalifikovaných ľudských zdrojov v horizonte roku 2030, v súlade s existujúcimi a nastupujúcimi inovačnými zmenami a technologickými trendami.

Stratégie rozvoja ľudských zdrojov pre 24 sektorov národného hospodárstva sú prístupné na odkaze: https://www.sustavapovolani.sk/wp-content/uploads/2022/03/24-sektorovychstrategii-rozvoja-ludskych-zdrojov_marec-2022.zip

Národný projekt „Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v Slovenskej republike“ (ďalej len „NP SRI“) je realizovaný pod gesciou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, v časovom rozpätí od apríla 2019 do decembra 2022. Ide o celoslovenský, strategický a tripartitný národný projekt, ktorý sa uskutočňuje v rámci aktívnej spolupráce so zástupcami zamestnávateľov, stavovských a profesijných organizácií, zástupcov vzdelávacích inštitúcií na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému, vedeckých inštitúcií, orgánov štátnej správy a územnej samosprávy a odborových organizácií. NP SRI rámcovo nadväzuje na výsledky troch etáp projektu NSP (Národná sústava povolani) v súlade s ustanoveniami zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v platnom znení.

Hlavné ciele NP SRI a realizované úlohy sú:

- vytvorenie sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov do roku 2030, vo vzťahu k uplatneniu existujúcich aj nastupujúcich inovačných zmien a trendov v technológiách,
- identifikovanie kľúčových inovácií, definovanie prenosu aktuálnych inovačných trendov a zmien do odborných vedomostí, odborných zručností a kompetencií v sektoroch – odvetviach národného hospodárstva,
- navrhovanie sektorových opatrení a súvisiacich aktivít na realizáciu potrebných zmien v systéme formálneho a neformálneho vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania pre trh práce za účelom zabezpečenia adekvátne kvalifikovaných ľudských zdrojov v potrebnom počte, pre podporu konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky a udržateľného rastu vo výhľade do roku 2030,
- tvorba a revízia národných štandardov zamestnaní (NŠZ) s osobitným zameraním na identifikáciu inovačných procesov a budúcich potrebných odborných vedomostí, odborných zručností a kompetencií kvalifikovanej pracovnej sily,
- analyzovanie a vyhodnocovanie sektorových ukazovateľov v rámci monitoringu aktuálneho a budúceho stavu v sektoroch SR, zohľadňujúce aj regionálne špecifiká (napr. zamestnanosť a jej štruktúrne zmeny, nezamestnanosť, uplatnenie absolventov, HDP, produkcia, export, sociálne ukazovatele, a pod.),
- revízia národnej klasifikácie zamestnaní SK ISCO-08,
- vytvorenie rankingu efektivity poskytovania vzdelávania v stredných a vysokých školách a programov ďalšieho celoživotného vzdelávania pre konkrétny sektor,

- vytvorenie sektorových dohôd a partnerstiev medzi zamestnávateľmi a inštitúciami vzdelávania, vedy a výskumu za účelom prípravy kvalifikovanej pracovnej sily podľa potrieb a požiadaviek zamestnávateľov v konkrétnom regióne,
- aktívna podpora a efektívna spolupráca sociálnych partnerov pri tvorbe analytických materiálov a súčinnosť pri realizácii z nich vyplývajúcich opatrení na základe sektorových a medzisektorových partnerstiev,
- udržateľnosť fungovania systému sektorových rád ako jedinečného konštruktú spolupráce sociálnych partnerov a všetkých zainteresovaných subjektov trhu práce Slovenskej republiky, podpora ich aktívnej činnosti vo vzťahu k napĺňaniu potrieb trhu práce, analýzam zmien, náležitej a včasnej adaptability subjektov trhu práce na tieto zmeny za účelom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja hospodárstva Slovenskej republiky.

24 sektorových rád je zriadených na základe ustanovení § 35 b) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v platnom znení. Jednotlivá sektorová rada reflektuje určené odvetvie/ia národného hospodárstva. Je vytvorená ako nezávislé profesijné a odborné združenie zástupcov sociálnych partnerov, asociácií a zväzov zamestnávateľov, stavovských a profesijných organizácií, vzdelávacích inštitúcií všetkých stupňov, vedeckých a výskumných organizácií, orgánov štátnej správy a územnej samosprávy v Slovenskej republike. Členovia sektorovej rady sú nominovaní ako reprezentatívne osobnosti, majú profesionálnu pôsobnosť, autoritu a významné postavenie v príslušnom sektore národného hospodárstva. Sektorová rada má celoslovenskú pôsobnosť v oblasti zabezpečovania aktívneho monitorovania potrieb sektora vo vzťahu k potrebám trhu práce.

NP SRI disponuje neustále aktualizovanou informačnou bázou, všetky relevantné informácie sú dostupné na www.sustavapovolani.sk; www.sri.sk.

Za prínosy strategického charakteru pre aktuálny a budúci trh práce a efektívne riadenie aktívnej politiky zamestnanosti a vzdelávacej politiky, sa považuje identifikácia a vykonateľnosť navrhovaných opatrení a aktivít, definovaných prierezovo vo vzťahu k analytickým výstupom všetkých sektorových rád, ako sú napr.:

- podpora transformácie ekonomiky na digitálnu, s dôrazom na budovanie kapacít v oblasti transferu inovácií, vedy a výskumu, realizáciou zosúladených opatrení vecne príslušných rezortov, budovania a podpory centier excelentnosti v oblastiach špičkových technológií, vytvárania príležitostí a podpory pre výskum v týchto oblastiach na všetkých úrovniach vedeckého bádania a otvorení vedy pre verejnosť formou open a digitálnych laboratórií;
- dokončenie digitálnej transformácie vzdelávania, vrátane kurikulárnej reformy a dôrazu na rozvoj digitálnej gramotnosti v zmysle digitálneho kompetenčného rámca DigComp 2.1, definovaného na úrovni EÚ;
- čo najrýchlejšie začlenenie SR do Európskej vesmírnej agentúry ako jej riadneho člena;
- vytvorenie sektorových partnerstiev medzi akademickými a priemyselnými inštitúciami, zaoberajúcimi sa vývojom a implementáciou technológií kozmického inžinierstva, s cieľom efektívnej spolupráce v oblasti kozmického inžinierstva a prípravy budúcich odborníkov a špecialistov;
- systematický rozvoj digitálnej, mediálnej, finančnej, environmentálnej, podnikateľskej a zdravotnej gramotnosti v systéme celoživotného vzdelávania;
- realizácia experimentálnych študijných odborov reagujúcich na inovatívne trendy a technologické zmeny orientovaných na informačné technológie, programovanie, umelú inteligenciu, Big data, Cloud, smart technológie, 3D tlač, elektromobilitu, batériové úložiská, bioplyn a biometán, nové materiály, kybernetickú bezpečnosť do prípravy absolventov pre trh práce;
- systematické vyhľadávanie talentov a podpora ich rozvoja v školách a na pracovisku zamestnávateľa (motivácia k výkonu, motivácia k osobnému rozvoju);
- posilnenie postavenia STEM predmetov, zavedenie povinnej maturitnej skúšky aspoň z jedného prírodovedného predmetu;
- umožnenie transformácie časti všeobecných gymnázií na gymnáziá so zameraním na informatiku a úpravou príslušných noratívov na zefektívnenie výučby týchto odborov;
- legislatívne umožnenie a inštitucionálne zabezpečenie uznávania čiastočných kvalifikácií (napr. vo forme mikrokreditov), a to nezávisle od vzdelávacej cesty, v ktorej boli dosiahnuté;
- inštitucionálne zabezpečenie a na zmluvnom základe vytváranie regionálnych partnerstiev s reprezentatívnymi spoločnosťami a klastrami, za účelom praktického vzdelávania SŠ pedagógov a zároveň umožniť odborníkom z praxe podieľať sa na vzdelávaco-výchovnom procese v školách;

- zmena prístupu k doplňujúcemu pedagogickému štúdiu pre odborníkov z praxe a učiteľov odborných a všeobecno-vzdelávacích predmetov so zameraním na manažérske vzdelávanie a výchovu k podnikaniu, vzdelávanie v IKT (digitálne zručnosti, umelá inteligencia, nové formy vzdelávania), jazykové vzdelávanie; didaktiku vyučovania, inovatívne metódy vo vzdelávaní, mäkké zručnosti;
- akcentovanie profesijného rozvoja pedagogických a odborných zamestnancov v oblasti on-line, hybridného a dištančného vzdelávania, inovácií, inovatívnych metód a foriem vyučovania, rovnako aj v oblasti kľúčových kompetencií (napr. digitálna gramotnosť, finančná gramotnosť a pod.);
- pravidelná aktualizácia obsahov štátnych vzdelávacích programov prierezovo, a to aj na úrovni primárneho vzdelávania, ale najmä pre oblasť stredného odborného vzdelávania, efektívny prenos aktuálnych informácií o nových technológiách a technologického knowhow do odborného školstva;
- vytvorenie funkčného informačného systému o vzdelávaní v oblasti nových digitálnych technológií prierezovo pre potreby všetkých sektorov; vytvorenie verejne dostupných databáz s podporou vyhľadávania informácií k novým digitálnym technológiám a možnostiam vzdelávania, prípadne globálnym európskym a svetovým trendom a zdrojom dát pre sektory;
- vytvorenie systému na podporu podnikového vzdelávania, ako základu budovania konkurencieschopnosti zamestnávateľov v SR, prostredníctvom osvedčených nástrojov, ako sú podnikové tréningové programy, individuálne vzdelávacie účty, vytvorenie podmienok pre kontinuálne odborné vzdelávanie zamestnancov v oblasti automatizácie a robotizácie;
- vzdelávanie zamestnancov prostredníctvom vnútropodnikových rotačných programov za účelom rozširovania ich odborných vedomostí a odborných zručností;
- vypracovanie národnej stratégie age–manažmentu s podporou pre seniorské programy náhrady pracovných síl v strategických sektoroch;
- zavedenie systému duálneho vzdelávania pre vysoké školy a definovanie upraveného obsahu študijných programov pre vysoké školy pripravujúce absolventov pre povolania v primárnych, sekundárnych a terciárnych sektoroch národného hospodárstva so zameraním na povinnú prax vo výrobných spoločnostiach dotknutého sektora;
- vytváranie partnerstiev vysokých škôl s vedecko-výskumnými inštitúciami a zamestnávateľmi v rámci aplikovaného výskumu a nastavenie motivačných faktorov na aktívnu spoluprácu vysokých škôl s podnikateľským sektorom vo výskume a vývoji;
- sprístupnenie odbornej literatúry a predpisov v elektronickej podobe bezplatne študentom, pedagogickým zamestnancom a odbornej verejnosti (v gescii MŠVVaŠ SR, MH SR, ÚNMS SR, MDaV SR, MV SR); - modifikovanie kompetencií pre jednotlivé zdravotnícke povolania pre potreby praxe;
- vykonanie legislatívnych zmien v súvislosti so systémom zjednodušeného zamestnávania ľudských zdrojov pri príležitostných a sezónnych prácach v agrosektore;
- vytvorenie jednotného verejného komunikačného bodu za účelom sieťovania subjektov v oblasti dopravy, logistiky a poštových služieb;
- posúdenie možnosti zriadenia národnej vzdelávacej autority pre sektor verejnej správy (Národný inštitút vzdelávania vo verejnej správe), zavedenie kultúry učenia v systéme verejnej správy.

Poznatky a výsledky analytických zisťovaní, ktoré sú obsahom informatívneho dokumentu, môžu byť využité v ďalších etapách tvorby stratégie politiky zamestnanosti v Slovenskej republike, v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ďalších rezortov, v prepojení a zohľadnení princípov Priemyslu 4.0 a adekvátne napĺňaných potrieb trhu práce vo vzťahu ku koncepcii Práca 4.0.

Materiál, ktorého kľúčovým obsahom je 24 sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov, má informatívny, analytický, prognostický a odporúčací charakter. Je výsledkom činnosti viac ako 900 expertov zo sektorových rád a ich pracovných skupín. Realizácia navrhovaných opatrení a konkrétnych aktivít zo sektorových stratégií dáva predpoklad na zabezpečenie úspešnej konkurencieschopnosti slovenského hospodárstva v obdobiach nastupujúcich a intenzívne pôsobiacich inovačných zmien a technologických trendov v horizonte roku 2030, udržania úrovne zamestnanosti a ekonomickej výkonnosti vo vzťahu k príprave adekvátne kvalifikovaných ľudských zdrojov, adaptabilných nielen k inovačným, ale aj k sociálnym zmenám, zohľadňujúcim profesionálny a osobnostný rast každého občana.

Prílohy k informatívnej správe obsahujú:

- 24 sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov do roka 2030, ktoré spracovali experti sektorových rád (24 dokumentov),
- 24 manažérskych zhrnutí zo sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov vo forme bulletinov (24 dokumentov),
- určenie príslušnosti sektorových rád k sociálnym partnerom,
- rozdelenie sektorových rád vo vzťahu k rezortom, kompetentným na realizáciu navrhovaných opatrení,
- štatistický prehľad počtu sektorových opatrení a aktivít za jednotlivé sektorové rady.

Materiál predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky člen HSR SR za AZZZ SR ako informatívnu správu.

Záver :

Vytvorené sektorové stratégie rozvoja ľudských zdrojov, ktoré predkladáme, sú výsledkom činnosti sektorových rád a efektívnej súčinnosti sociálnych partnerov na ich tvorbe. Reprezentujú snahu všetkých zúčastnených, reprezentatívnych členov sektorových rád, o aktívny prístup pri prechode Slovenskej republiky na vzdelanostnú spoločnosť, čo je kľúčový faktor pre aktuálnu aj budúcu konkurencieschopnosť nášho hospodárstva a kvalitu života našich občanov.

V stratégiách sú navrhnuté opatrenia a aktivity na skvalitnenie ľudských zdrojov vo všetkých sektoroch národného hospodárstva, pričom ich realizácia bude vyžadovať súčinnosť všetkých rezortov a ďalších aktérov trhu práce a celoživotného vzdelávania v horizonte do roku 2030. Zároveň sa identifikovali odborné vedomosti, zručnosti a kompetencie budúcich absolventov škôl a zamestnancov, ich schopnosti flexibilne reagovať na inovácie, využívanie moderných technológií, a na adekvátne začlenenie sa na trhu práce.

Stratégie sú jedinečným príkladom efektívneho sociálneho dialógu medzi zúčastnenými sociálnymi partnermi. **Udržateľnosť nastaveného systému fungovania činností sektorových rád**, ktoré sú výnimočným príkladom úspešnej spolupráce sociálnych partnerov, a podporu aktívnej činnosti Aliancie sektorových rád, vo vzťahu k napĺňaniu potrieb trhu práce, za účelom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja hospodárstva Slovenskej republiky - **považujeme za kľúčové, a veríme, že sa v budúcom období podarí zabezpečiť kontinuitu fungovania systému a efektívnu finančnú podporu na výkon ďalších cielených aktivít 24 sektorových rád.**

Národný projekt sa realizuje v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorého predstaviteľom aj touto cestou vyjadrujeme poďakovanie za ich aktívnu súčinnosť.